

**Uchwała Nr XXIII/325/04
Rady Miasta Olsztyn
z dnia 31 marca 2004**

w sprawie "Miejskiego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na lata 2004 - 2010".

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 15 , art. 12 pkt 9b, w związku z art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 , Dz. U. z 2002r. nr 23 poz. 220, nr 62 poz. 558, nr 113 poz. 984, nr 153 poz. 1271, nr 200 poz. 1688, nr 214 poz. 1806, Dz. U. z 2003r. nr 162 poz. 1568)

Rada Miasta w Olsztynie uchwała, co następuje:

§ 1.

Uchwała się "Miejski program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na lata 2004 - 2010", którego treść stanowi załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Olsztyn.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Zbigniew Dąbkowski

Załącznik do uchwały Nr XXIII/325/04
Rady Miasta w Olsztynie
z dnia 31 marca 2004

**Miejski program zapobiegania
przestępczości
oraz
ochrony bezpieczeństwa obywateli
i porządku publicznego
na lata 2004 – 2010**

OLSZTYN 2004

WPROWADZENIE

Miejski Program Zapobiegania Przemocności oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego jest kompleksowym dokumentem, określającym strategię bezpieczeństwa władz miasta Olsztyn na lata 2004-2010.

Dokument został przygotowany na podstawie ustawy o Policji, ustawy o działalności ubezpieczeniowej, ustawy Prawo Bankowe, ustawy o samorządzie powiatowym oraz ustawy - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną.

W myśl dodanego w art. 12 ustawy punktu 9b do wyłącznej właściwości rady powiatu, tym samym rady miasta na prawach powiatu, należy uchwalanie powiatowego programu zapobiegania przemocności oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego.

Miejski Program Zapobiegania Przemocności oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego przedstawia sytuację mieszkańców Olsztyna w sferze bezpieczeństwa, formułuje cele i zawiera opis strategii i działań operacyjnych zmierzających do osiągnięcia większego poczucia bezpieczeństwa Olsztynian, zwiększenia spójności społecznej.

Zasadniczym celem programu jest poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz ograniczenie przemocności w mieście Olsztyn głównie poprzez:

- doskonalenie form i metod działania Policji, Straży Miejskiej, Państwowej Straży Pożarnej, poszerzanie płaszczyzn współdziałania organów Policji i Straży Miejskiej z mieszkańcami, organizacjami społecznymi, społecznościami lokalnymi,
- tworzenie klimatu dla potępiania zachowań bezprawnych, naruszających porządek publiczny i zagrażających bezpieczeństwu mieszkańców Olsztyna, naruszających zasady współżycia społecznego,
- przebudowę świadomości społeczeństwa dla wspierania działań Policji, reagowania na zło i przypadki naruszania prawa.

Ponadto, Program ten szacuje spodziewane efekty planowanych działań i interwencji, wskazuje kierunki i wielkość planowanego zaangażowania sił i środków, oraz określa sposoby koordynacji działań służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.

Przygotowanie aktualnej redakcji Miejskiego Programu Zapobiegania Przemocności oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego poprzedził szeroki proces konsultacji na poziomie miasta i dzielnicy z udziałem przedstawicieli służb porządkowych, samorządów, partnerów społecznych i środowisk naukowych z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Projekt dokumentu był przedmiotem dyskusji Komisji Prawa i Samorządu Rady Miasta Olsztyn. W toku prac dokonano oceny możliwości oddziaływania na środowisko oraz oceny sytuacji w mieście przed realizacją programu, wykonano także prognozę przewidywanych efektów realizacji Miejskiego Programu Zapobiegania Przemocności oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego.

Miejski Program Zapobiegania Przemocności oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego na lata 2004-2010 będzie służył jako punkt odniesienia do działań o charakterze rozwojowym podejmowanych wyłącznie z zasobów miasta Olsztyn. Będzie on spełniał funkcję koordynacyjną w odniesieniu do istniejących już lub też tworzonych w przyszłości programów specjalistycznych, prewencyjnych, tematycznych, środowiskowych, zawodowych, etc.

Ze względu na stosunkowo długi przedział czasowy wdrażania Miejskiego Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego, program ma charakter elastyczny i rozwojowy. Wynikiem tego, program ten może być modyfikowany w zależności od aktualnych potrzeb i warunków do 2010 roku włącznie. W informacjach i sprawozdaniach składanych corocznie Radzie Miasta przez komendantów służb porządkowych będą zawarte nowe kierunki działania tych służb. Ponadto Rada Miasta będzie mogła, w razie potrzeby, wskazywać na istotne dla wspólnoty samorządowej zagrożenia bezpieczeństwa publicznego i w odniesieniu do sytuacji oraz stopnia zagrożenia modyfikować Program.

Co więcej, zdobyte w trakcie realizacji programu doświadczenia pozwolą na poszerzenie po maju 2004 r. po wstąpieniu Polski do struktur Unii Europejskiej źródeł finansowania projektów realizowanych w ramach Miejskiego Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego.

Na koniec należy wyraźnie podkreślić, iż Program ten kierowany jest nie tylko do organów ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, organizacji społecznych, młodzieżowych, szkół, placówek wychowawczych i oświatowych, wychowawców i nauczycieli, organów samorządu lokalnego, ale także do samych mieszkańców Olsztyna.

I. STAN BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU PUBLICZNEGO W OLSZTYNIE

1. Zagrożenie przestępczością.

Zagrożenie przestępczością inaczej postrzegane jest przez społeczeństwo a inaczej przez pryzmat policyjnych danych. Ideałem dla wszystkich byłoby, aby policyjna statystyka miała przełożenie na odczucia społeczne., które powinny być utożsamiane z dobrą pracą policji. Wobec tego wszyscy powinniśmy dążyć do tego, aby dobra praca policji ściśle wiązała się z wzorową współpracą ze społeczeństwem.

Chcąc zrealizować te zamiary, należy w dalszym ciągu utrzymywać wzrostowe tendencje wykrywalności, czyli skuteczności działań policji przy jednoczesnym ograniczaniu ilości przestępstw.

Od 2001 roku statystyki olsztyńskiej policji odnotowują systematyczny spadek ilości przestępstw (w 2002 roku o 17,7% mniej przestępstw niż w roku poprzednim) w niektórych kategoriach – kradzieży z włamaniem, kradzieży rzeczy, kradzieży samochodów, fałszerstwa czy rozbojów.

Mimo ogólnej tendencji spadkowej przestępstw, to jednak w liczbach mierzonych przestępstwami stwierdzonymi nadal prym wiodą kradzieże rzeczy (2001 rok – **2331**, 2002 rok – **2158**) oraz kradzieże z włamaniem (spadek o **715** w stosunku do roku 2001, w którym stwierdzono **2140** przestępstw). Ograniczono ilość rozbojów z **428** w 2001 roku do **382** w 2002 roku. Na tym samym poziomie w latach 2001 i 2002 kształtuje się ilość zgwałceń – **28**, o **3** w 2002 roku wzrosła natomiast ilość bójek i pobic w porównaniu do roku 2001. Wielkim sukcesem trzeba nazwać drastyczny spadek ilości skradzionych samochodów z **540** w 2001 roku do **343** w 2002 roku (mniej o **197** pojazdów).

W 2002 roku w Olsztynie odnotowano spadek ilości przestępstw stwierdzonych, popełnionych przez nieletnich (2001 rok – **246**, 2002 rok – **229**). Wzrosła nieznacznie ilość przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, popełnionych przez nieletnich z **20** w 2001 roku do **25** w 2002 roku. W porównaniu do roku 2001 wzrost przestępstw nieletnich odnotowano w kategoriach:

- uszczerbek na zdrowiu - o **11**
- kradzież cudzej rzeczy - o **7**
- zgwałcenie - o **1**

Natomiast odnotowano spadek w kategoriach:

- bójka i pobicie - o **4**
- kradzież z włamaniem - o **9**
- rozbój, kradzież rozbójnicza i wymuszenie - o **40**

W 2002 roku w Policyjnej Izbie Dziecka Komendy Miejskiej Policji w Olsztynie przebywało **208** nieletnich, mniej o 21 osób niż w 2001 roku.

Analizując pracę policjantów realizujących tematykę przestępczości gospodarczej należy zauważyć, że w porównaniu z rokiem 2001 w 2002 roku w Olsztynie, nastąpił znaczny wzrost stwierdzonych przestępstw gospodarczych z **418** do **916**.

W porównaniu z danymi uzyskanymi w powiecie (**163** w 2001 roku, w 2002 roku **120**) wynika, że przestępczość gospodarcza zdecydowanie lepiej „funkcjonuje” w środowisku

miejskim, gdzie występuje bardzo sprzyjający dla niej czynnik – większe poczucie anonimowości.

2. Zagrożenie wykroczeniami

Nierozerwalnie z pojęciem bezpieczeństwa wiąże się ilość zaistniałych wykroczeń. Wykroczenia w sposób znaczący i dotkliwy wpływają nie tylko na policyjne statystyki, ale również na poczucie bezpieczeństwa społeczeństwa. Pociuszającym jest fakt, że ogólna ilość wykroczeń w 2002 roku (**6780**) spadła o **818** w porównaniu do 2001 roku. Jednak, aby działalność karno – administracyjna policji przyniosła zamierzony skutek należałoby bezwzględnie ścigać i represjonować sprawców wykroczeń. Zbyt duża liczba spraw ze względu na odstąpienie nie została skierowana do organu orzekającego (w 2001 roku ogółem – **2106** a w roku 2002 już **2470**), zatrważająca i zastanawiająca jest również ilość spraw, które nie zostały skierowane do Sądu Grodzkiego z powodu niewykrycia sprawców (w 2001 roku **1757 z 2106 zaistniałych** do **1767 z 2470** w 2002 roku).

Realizując zadania zmierzające do utrzymania należytego porządku publicznego, olsztyńska policja w 2002 roku:

- pouczyła **23500** sprawców wykroczeń, o **4948** mniej niż w roku 2001;
- ukarała mandatami karnymi **12868** sprawców na kwotę **1.885.575**, wobec **13511** mandatów na kwotę **2.306.810** w 2001r. to jest o **643** mandaty mniej;
- sporządziła **4310** wniosków o ukaranie do Sądu Grodzkiego, mniej o **1182** niż w 2001 roku
- skierowała **95** spraw do Sądu Grodzkiego przeciwko kierującym po spożyciu alkoholu, o **22** mniej niż w 2001 roku.
- doprowadziła do Sądu w postępowaniu przyśpieszonym **19** osób, o **7** osób więcej niż w 2001 roku.

3. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym w Olsztynie utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie. Gdy w jednej kategorii ilość zdarzeń spada to w drugiej nieznacznie rośnie. W 2002 roku zaistniało **2990** (w roku 2001 – **2985**) zdarzeń drogowych, z czego **2743** (w roku 2001 – **2715**) kolizji i **247** (w 2001 roku – **270**) wypadków. W 2002 roku w wypadkach zginęło **9** osób o **3** mniej niż w 2001 roku, natomiast rannych zostało **281** osób o **26** mniej niż w roku 2001.

Można powiedzieć, że zagrożenie wypadkami rozkłada się prawie równomiernie, między miastem Olsztyn (2002 rok – **247**, 2001 rok – **270**) a powiatem (**240** – 2002 rok, 2001 rok – **285**), natomiast znaczna różnica występuje pod względem kolizji, które dominują w Olsztynie (**2743** w 2002 roku, 2001 rok – **2715**) przy **1151** w powiecie w 2002 roku i **1146** w 2001 roku.

W 2002 roku w Olsztynie największy stopień zagrożenia wypadkami i kolizjami drogowymi wystąpił na ulicach:

✓ Dworcowej	-	wypadki -	22	kolizje -	181
✓ Bałtyckiej	-	wypadki -	14	kolizje -	78
✓ Piłsudskiego	-	wypadki -	13	kolizje -	123
✓ Sikorskiego	-	wypadki -	12	kolizje -	166
✓ Jagiellońska	-	wypadki -	11	kolizje -	56
✓ Pstrowskiego	-	wypadki -	9	kolizje-	149

W roku 2001 roku odpowiednio:

✓ Dworcowej	-	wypadki -	27	kolizje -	170
✓ Bałtyckiej	-	wypadki -	8	kolizje -	74
✓ Piłsudskiego	-	wypadki -	17	kolizje -	105
✓ Sikorskiego	-	wypadki -	8	kolizje -	164
✓ Jagiellońska	-	wypadki -	12	kolizje -	68
✓ Pstrowskiego	-	wypadki -	11	kolizje-	151

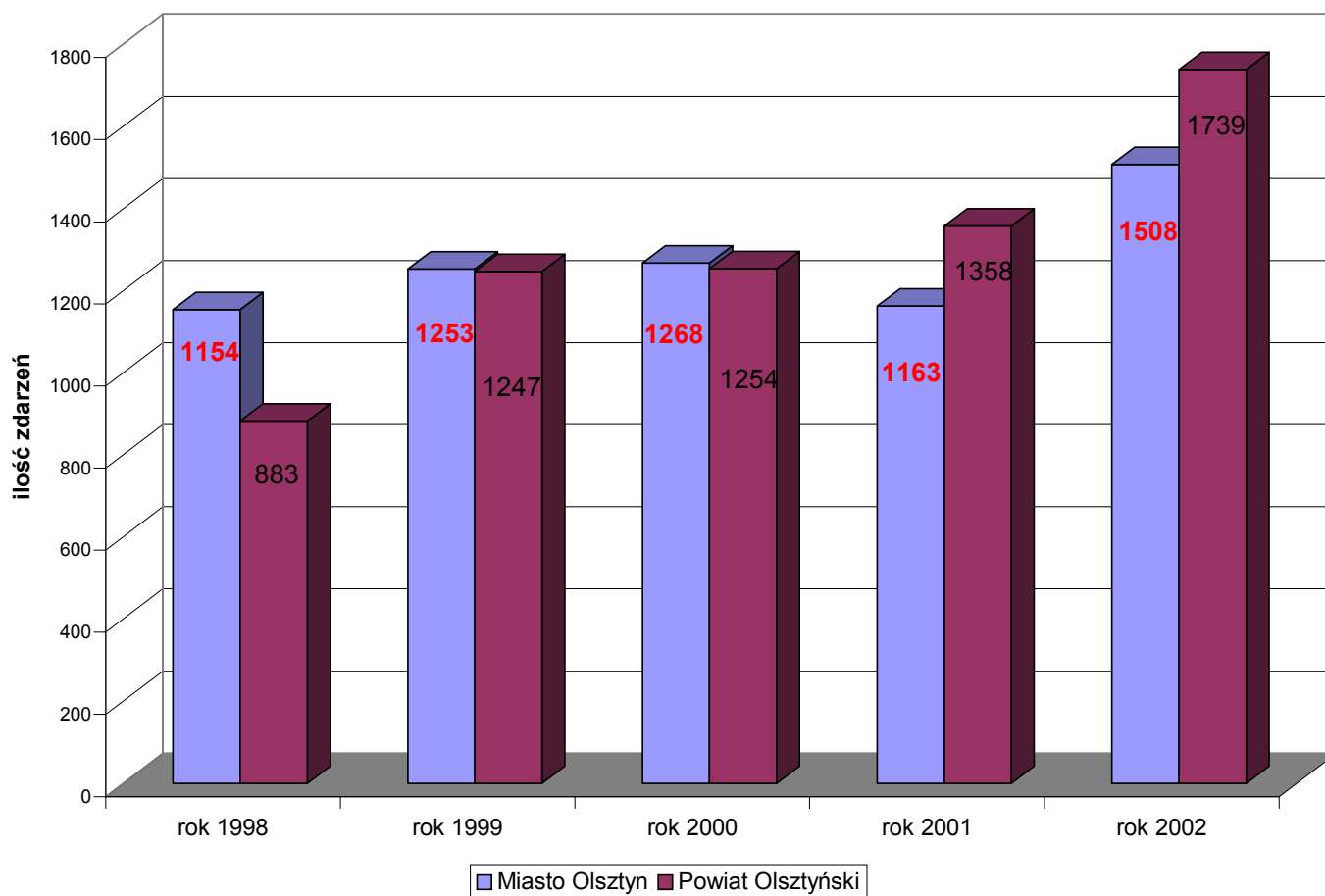
Niepokojący jest fakt, że prowadzenie pojazdów po spożyciu alkoholu nie zostało ograniczone pomimo tego, że po zmianach Kodeksu Karnego czyn taki kwalifikowany jest jako przestępstwo, a nie jako wykroczenie a sankcje z tego tytułu są dotkliwie. W 2002 roku w samym tylko Olsztynie policjanci stwierdzili **427** przestępstw popełnionych przez nietrzeźwych kierujących (w 2001 roku **316**), dodając do tej liczby przestępstwa stwierdzone w powiecie – w 2002 roku **505** (w 2001 roku **455**) daje to pokazną rzeszę nietrzeźwych kierujących – w 2002 roku – **932** i **771** w 2001 roku.

4. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe oraz ratownictwo

Rejon operacyjny Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Olsztynie swoim zasięgiem obejmuje powiat grodzki – miasto Olsztyn; oraz powiat ziemski w skład którego wchodzi 12 gmin. Wielkość obszaru chronionego wynosi ok. 2928,1 km² a liczba mieszkańców ok. 289 tyś; na tym obszarze zlokalizowane są 3 jednostki ratowniczo – gaśnicze Państwowej Straży Pożarnej oraz 58 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (jednostki wyposażone w samochód pożarniczy) realizujące bezpośrednie działania ratownicze.

Miasto Olsztyn stanowi ok. 3% powierzchni obszaru chronionego a jego ludność ok. 60% mieszkańców całego powiatu. Miasto zabezpieczone jest przez 2 jednostki ratowniczo – gaśnicze państwowej straży pożarnej dysponujące 8 samochodami gaśniczymi i 14 samochodami specjalnymi. Ponadto na terenie Gutkowa zlokalizowana jest jednostka OSP dysponująca 1 samochodem gaśniczym.

Ilość działań realizowanych przez straż pożarną wzrasta z roku na rok; na obszarze miasta i powiatu przedstawia to poniższy wykres:

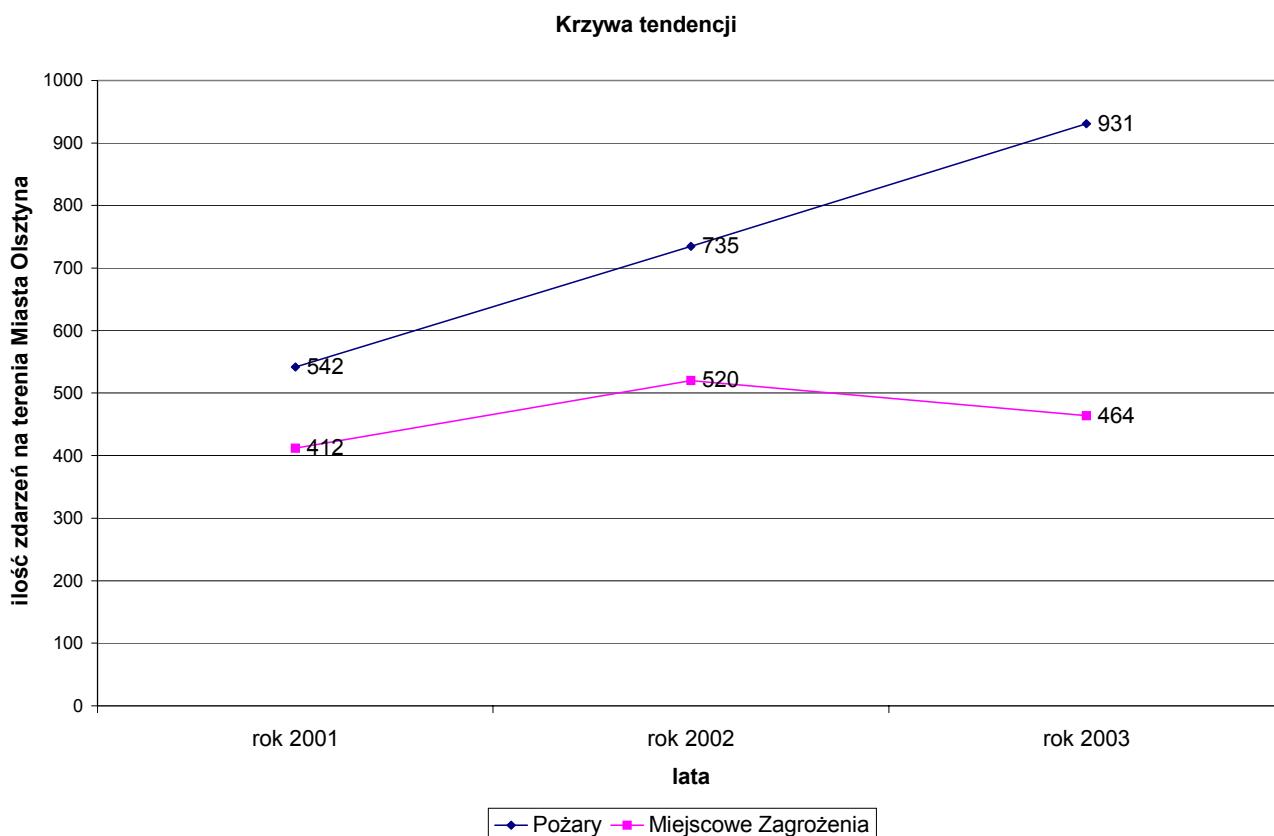

Działania w mieście stanowią ok. 40 – 50 % zadań interwencyjnych realizowanych przez KM SP w Olsztynie.

W roku 2001 zanotowano ogółem 1376 pożarów z czego **595** były to pożary na terenie miasta Olsztyna, co stanowi ok. 43,2 % wszystkich pożarów z terenu powiatu. W roku 2002 na terenie powiatu odnotowano 1736 pożarów z czego **827** były to pożary na terenie miasta Olsztyna co stanowi ok. 47,6 % wszystkich pożarów z terenu powiatu. Porównując te dwa lata można stwierdzić, iż liczba pożarów w ubiegłym roku zarówno na terenie Miasta Olsztyna jak i powiatu olsztyńskiego ulegała znacznemu zwiększeniu.

W roku 2001 zanotowano ogółem 1018 miejscowych zagrożeń z czego **481** były to miejscowe zagrożenia na terenie miasta Olsztyna, co stanowi ok. 47,2 % wszystkich miejscowych zagrożeń z terenu powiatu. W roku 2002 na terenie powiatu odnotowano 1364 miejscowych zagrożeń z czego **580** były to miejscowe zagrożenia na terenie miasta Olsztyna co stanowi ok. 42,5 % wszystkich miejscowych zagrożeń z terenu powiatu. Dużą część tych zdarzeń stanowią wypadki z udziałem środków transportu.

W roku bieżącym (do dnia 14.11.2003 r.) na terenie miasta Olsztyna zanotowano już **931** pożarów i **464** miejscowe zagrożenia.

Wartości na wykresie podane są na dzień **14 listopada roku 2001, 2002 i 2003 roku**

Ilość zdarzeń na terenie Miasta Olsztyna na dzień 14 listopada 2001, 2002 i 2003 roku

	Rok 2001	Rok 2002	Rok 2003
Pożary	542	735	931
Miejscowe zagrożenia	412	520	464
Razem	954	1255	1395

Szczegółowe analizy opracowywane przez KM PSP w Olsztynie wskazują, że coraz częściej jednostki ratownicze realizują działania związane z ratownictwem drogowym, wodnym i chemiczno – ekologicznym.

II. PLANOWANE DZIAŁANIA

Podstawowymi organami powołanymi na mocy ustaw do:

- ochrony bezpieczeństwa mieszkańców oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- ochrony porządku publicznego,
- walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami,

są **Policja, Straż Miejska i Państwowa Straż Pożarna.**

Te wyspecjalizowane, umundurowane formacje wykonują zadania w zakresie, w formach i przy stosowaniu środków określonych w: ustawie o Policji, ustawie o strażach gminnych, ustawie o ochronie przeciwpożarowej, ustawie o Państwowej Straży Pożarnej oraz w przepisach wykonawczych do tych ustaw.

Fundamentalne więc znaczenie dla zwalczania przestępczości, ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego ma sprawność organizacyjna formacji mundurowych, ich wyposażenie, baza materiałowo - techniczna, środki finansowe, jakość i wielkość sprzętu specjalistycznego, zakres uprawnień funkcjonariuszy itp.

Najważniejsze instrumenty zwalczania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego znajdują się w kompetencji wyżej wymienionych organów państwowych, które wykonują większość zadań w tej sferze i wspólnie z Urzędem Miasta Olsztyn oraz innymi jednostkami organizacyjnymi Miasta tworzą miejską administrację zespoloną.

Znaczny wpływ na kształtowanie instrumentów przeciwdziałania przestępczości i zapewnianie bezpieczeństwa mieszkańców, ochronę ich życia, zdrowia oraz mienia ma działalność i decyzje parlamentu, rządu, resortu spraw wewnętrznych, wojewodów, Policji, w szczególności dotyczące doskonalenia prawa, wyposażenia służb mundurowych w nowoczesne środki techniczne, w tym środki łączności, doskonalenie technik operacyjnych, sprawność organów ścigania a także inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządami i organizacjami społecznymi. Sama też Policja powinna poszerzać płaszczyzny współdziałania z mieszkańcami, organizacjami społecznymi, społecznościami lokalnymi tak, aby jeszcze bardziej pogłębiać zaufanie mieszkańców do jej działań.

Wpływ lokalnych samorządów jest ograniczony, jednak mogą one wspierać działania organów powołanych do ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego w zależności od możliwości finansowych, organizacyjnych, głównie w sferze szeroko pojętej profilaktyki wśród dzieci i młodzieży, kształtowania właściwych postaw społecznych, zachowań, inicjowania zajęć w szkole i poza szkołą, włączania do współpracy z Policją mieszkańców Olsztyna, organizacji społecznych, osiedlowych itp. a także tworzenie warunków technicznych np. dla monitorowania miejsc najbardziej zagrożonych.

Samorząd miasta Olsztyn po głębokiej analizie przestępczości i zagrożeń na terenie miasta oraz przyczyn ich powstawania, uznając za celowe włączenie do działań nie tylko Policji, Straży Miejskiej, Straży Pożarnej, ale też całej społeczności lokalnej, przyjmuje uwzględniając również propozycje tych organów –

"Miejski program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na lata 2004 - 2010"

I. Zadania organów przeznaczonych do ochrony bezpieczeństwa mieszkańców oraz porządku publicznego

1. Zadania planowane i koordynowane przez Komendę Miejską Policji w Olsztynie

Przyjmuje się sposoby podniesienia sprawności i efektywności działań olsztyńskiej Policji oraz szybkości reagowania na zaistniałe zdarzenia poprzez:

- Poprawę nadzoru nad służbami patrolowo – interwencyjnymi;
- Wyposażenie pomieszczenia Dyżurnego KMP w Olsztynie w elektroniczną mapę miasta, na której wizualnie byłoby widać liczbę patroli, miejsce ich przebywania, przebytą trasę. W ten sposób usprawniono by pracę Dyżurnego oraz przyśpieszono czas reakcji na zaistniałe zdarzenia;
- Wyposażenie dzielnicowych w telefony komórkowe, co poprawi kontakt społeczeństwa z dzielnicowym;
- Dalszą edukację wiktymologiczną społeczeństwa i propagowanie realizowanych przez KMP programów prewencyjnych, w tym Sąsiedzkiego Programu Przeciwdziałania Przestępczości.

Planowane jest ograniczenie przestępczości przeciwko życiu i zdrowiu w kategorii rozbojów, wymuszeń rozbójniczych, bójek i pobić poprzez:

- Ciągłe monitorowanie miejsc, w których według prowadzonej analizy zdarzeń dochodzi do dużej liczby ww. czynów;
- Ciągłą, bieżącą współpracę służb kryminalnych z dzielnicowymi;
- Aktywizację podmiotów uczestniczących w systemie „TAXI – OKO”

Realizowane będą działania mające na celu przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym, wprowadzanie nowych form i metod zapobiegawczych polegające na:

- Nowej, innowacyjnej metodzie pracy wprowadzonej przez Komendę Miejską Policji w Olsztynie. Oprócz już istniejących długofalowych programów istnieją projekty realizowane przez policjantów KMP takie jak: „Dzielnicowy w szkole – Zadbaj o własne bezpieczeństwo”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Mój Dzielnicowy”, „Mobilność i Profesjonalizm”, „Mój odbłask – Moje życie” czy też „Bezpieczne hotele warmińskie”. Projekty te skierowane są na przeciwdziałanie wszelkich patologii, jak i poprawę bezpieczeństwa w społeczeństwie. Istotnym elementem tych projektów jest większa aktywność dzielnicowych w ramach pełnionych przez nich służb obchodowych;
- Stworzeniu w ramach współpracy Sekcji Prewencji KMP w Olsztynie z podmiotami pozapolicyjnymi – w Miejskim Zespole Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Olsztynie przy al. Wojska Polskiego 8 programu wspierania ofiar przemocy domowej. Program ten polega na powołaniu do życia „Dzielnicowych Zespołów Interwencji Kryzysowej” składających się z pracownika MZPiTU, MOPS, dzielnicowego, Sądu Rodzinnego, psychologa, itp.

Wprowadzenie działań zmierzających do poprawienia stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym takich jak:

- Baczniejsze zwracanie uwagi na sygnały dotyczące stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, podnoszone przez obywateli oraz dziennikarzy na łamach środków masowego przekazu;
- Intensyfikacja działań policjantów ruchu drogowego w ramach wspólnych służb z policjantami z innych ogniw oraz innymi służbami mundurowymi;
- Lepsze wykorzystanie sprzętu technicznego będącego na stanie Sekcji Ruchu Drogowego, a przeznaczonego do egzekwowania przepisów prawa;
- Zacieśnienie współpracy z Wydziałami Urzędu Miasta odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo na drogach;
- Prowadzenie kontroli ruchu drogowego na skrzyżowaniach.

W ramach walki z przestępczością oraz działań zapobiegawczych wykorzystywane będą środki techniczne takie jak:

- Monitoring Starego Miasta z możliwością rozszerzenia na inne rejony miasta;
- Anonimowy telefon KMP w Olsztynie, czynny 24 godziny na dobę, pod którym można zgłaszać wszelkie uwagi dotyczące bezpieczeństwa oraz zasięgnąć pomocy u wykwalifikowanych specjalistów;
- System „Taxi Oko”, w którym funkcjonują olsztyńskie korporacje taksówkarzy oraz agencje ochrony zrzeszone w Warmińsko – Mazurskiej Grupie Ochrony. System ten służy do natychmiastowego kontaktu z Policją zrzeszonych w nim podmiotów oraz szybkiej reakcji na zaistniałe zdarzenia;
- Wykorzystywanie wyświetlaczy w autobusach MPK do umieszczania świetlnych komunikatów tekstowych z tematyką poświęconą prewencji kryminalnej;
- Znakowanie mienia (np. sprzęt RTV, rowery, pojazdy, itp.) za pomocą specjalnych flamastrów tzw. "tajnopisów”.

2. Zadania planowane i koordynowane przez Straż Miejską w Olsztynie.

Bardzo ważnym elementem w systemie ochrony porządku publicznego jest powołana i funkcjonująca w Olsztynie Straż Miejska.

Strażnicy zgodnie z uprawnieniami ustawowymi, odpowiednimi wytycznymi Prezydenta Miasta, zgłoszeniami wpływającymi od mieszkańców oraz na podstawie wypracowanych form o współpracy, reagują na popełniane wykroczenia, przestępstwa oraz występujące nieprawidłowości dotyczące bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego.

Ścisła współpraca z mieszkańcami Olsztyna, w tym szczególnie z Radami Osiedli oraz administracjami mieszkaniowymi i wydziałami Urzędu Miasta oraz innymi instytucjami życia publicznego miasta ma na celu poprawę bezpieczeństwa i porządku publicznego. W tym zakresie Straż Miejska dokonuje przeglądy osiedli mieszkaniowych w których uczestniczą przedstawiciele rad osiedli, administratorzy, zarządcy, dzielnicowi Policji, jak również zainteresowane wydziały Urzędu Miasta. Stwierdzone uchybienia podczas przeglądów przekazywane są osobom odpowiedzialnym za ich usunięcie. Rekontrole wykonywane przez strażników, pozwalają na ustawiczną weryfikację wykonywanych poleceń.

Nadal rozwijane będą formy kontaktu z mediami. Działalność medialna Straży Miejskiej związana jest z szeroko pojętą edukacją społeczeństwa i propagowaniem wiadomości z zakresu przestrzegania przepisów wynikających z ustaw i prawa lokalnego.

Ścisła współpraca z Policją jest priorytetem współdziałania Straży Miejskiej. Wspólne patrole strażników i policjantów w dziedzinach: kontroli ruchu drogowego, patroli

interwencyjnych monitoringu, obsługi monitoringu, przeglądów porządkowych osiedli z dzielnicowymi; stwarzają możliwość bezpośredniej wymiany doświadczeń.

Wynikiem wzajemnej współpracy Straży Miejskiej z Policją jest wymiana informacji o miejscach zagrożonych oraz planowanie wspólnych działań dotyczących imprez masowych.

Kierunki współpracy z Wydziałami Urzędu Miasta i innymi podmiotami:

1) z Wydziałami UM

- a. Wydział Spraw Obywatelskich – udzielanie asyst, kontrola sklepów dotycząca koncesji na sprzedaż alkoholu.
- b. Wydział Mienia i Geodezji – współpraca związana z Ewmapą, kierowanie uwag dotyczących mienia gminnego.
- c. Wydział Komunikacji – przekazywanie dokumentacji dotyczącej wywozu pojazdów, udzielanie asyst.
- d. Wydział Finansowy – asysty.
- e. Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności – współpraca na płaszczyźnie ochrony imprez masowych, monitoring miasta.

2) z jednostkami organizacyjnymi

- a. Miejski Zarząd Dróg Mostów i Zieleni – zgłaszanie uwag co do stanu porządków na terenach gminnych.
- b. Zakład Targowisk Miejskich – porządki na obrzeżach targowisk
- c. Las Miejski – patrole w Lesie Miejskim.

3) z innymi podmiotami

- a. Policja – monitoring miasta, wspólne patrole z Sekcją Ruchu Drogowego, wymiana doświadczeń i uwag dotyczących występujących zagrożeń na terenie miasta, przekazywanie przestępstw.
- b. Agencje ochrony – współpraca przy ochronie imprez masowych
- c. Rady osiedli – wspólne kontrole stanu porządków, uczestniczenie w posiedzeniach rad osiedli.
- d. Sąd Grodzki – kierowanie spraw o wykroczenia, występowanie w roli oskarżyciela publicznego.
- e. Straż Rybacka – współpraca w zakresie ochrony brzegów jezior i rzeki Łyny.
- f. WOPR – współpraca przy ochronie osób kąpiących się.

3. Zadania planowane i koordynowane przez Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Olszynie

W zakresie bezpieczeństwa pożarowego planowane jest:

- pozyskanie większej liczby etatów dla KM PSP (obecnie 1 strażak przypada na 1632 mieszkańców a § 5 ust. 5 *Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 8 kwietnia 1999 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad organizacji komendy wojewódzkiej i powiatowej Państwowej straży pożarnej „mówi”*, że: Liczbę etatów strażaków w komendzie powiatowej (miejskiej) ustala się w takiej wysokości, by na obszarze danego województwa ich łączna liczba we wszystkich komendach powiatowych (miejskich) i w komendzie wojewódzkiej wynosiła jeden etat na tysiąc stałych mieszkańców tego województwa.

- rozwój monitoringu pożarowego instytucji i zakładów o szczególnym zagrożeniu
- prowadzenie kontroli instytucji i podmiotów gospodarczych w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych na terenie miasta Olsztyna i powiatu olsztyńskiego
- monitorowanie oraz bieżąca weryfikacja baz danych zagrożeń występujących na terenie miasta i powiatu olsztyńskiego – sporządzanie baz danych obiektów o szczególnym zagrożeniu

W zakresie ratownictwa technicznego zamierza się:

- pozyskanie nowych i wymiana wyeksploatowanych samochodów ratowniczo – gaśniczych i specjalnych,
- wyposażenie w sprzęt zgodnie z normatywem wg Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22.09. 2000 roku w *sprawie szczegółowych zasad wyposażenia jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej* a w szczególności wyposażenie sprzętowe grup specjalistycznych ratownictwa wodnego, wysokościowego i chemiczno – ekologicznego; oraz podnoszenie kwalifikacji ratowników działających w/w grupach jak również przeszkolenie nowych osób,
- poprawa bazy lokalowej dla komendy w tym: stanowisk garażowych, stanowisk legalizacji i konserwacji sprzętu specjalistycznego.

W zakresie współpracy z organami porządku publicznego oraz walki z lokalnymi zagrożeniami należy:

- wprowadzić jednolity system współdziałania i alarmowania podmiotów ratowniczych na terenie miasta Olsztyna i powiatu Olsztyńskiego
- prowadzić dalsze działania dotyczące rozwoju systemu Centrum Powiadamiania Ratunkowego

4. Zadania planowane i koordynowane przez Centrum Monitoringu i Zarządzania Kryzysowego.

Głównymi zadaniami, specjalnie utworzonego w Olsztynie, Centrum Monitoringu i Zarządzania Kryzysowego są działania mające na celu ograniczenie przestępczości przeciwko życiu i zdrowiu, mieniu; przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym; poprawienie stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz wprowadzanie nowych form i metod zapobiegawczych. Zadania te realizowane są między innymi poprzez:

- Rozbudowę systemu monitoringu miasta.
- Rozbudowę systemu łączności radiowej z kierowcami taksówek oraz MPK.
- Budowę informatycznego systemu wspomagania decyzji w oparciu o mapę cyfrową miasta. Aplikacja przystosowana do realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem telefonu **112**.
- Budowa i doskonalenie systemu powiadamiania służb ratowniczych.
- Rozszerzenie systemu TAXI – OKO o takie podmioty jak Straż Miejska, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej, Pogotowie Ratunkowe.
- Udział w realizacji ogólnopolskiego programu budowy sieci centrów ratowniczych

- Udoskonalanie programu „Bezpieczny Olsztyn”, w ramach którego realizowane są programy:
  - Bezpieczna Woda
  - Bezpieczna Szkoła
  - Bezpieczny Dom i Osiedle
  - Sąsiedzki Program Zapobiegania Przeszeczności m.in. poprzez usprawnienie realizacji programu.
- Rozpowszechnianie informacji o szeroko rozumianym systemie zarządzania kryzysowego w Olsztynie, współpraca z radami osiedli, szkołami itp.

II. Zadania organów i instytucji działających „w sferze pozapolicyjnej”.

Na kwestie bezpieczeństwa w mieście Olsztyn wpływ mają również organy i instytucje działające w sferze „pozapolicyjnej” takie jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Ośrodek Kultury, Miejski Zespół Profilaktyki i Terapii Uzależnień, Wydział Edukacji Urzędu Miasta, Wydział Promocji i Turystyki Urzędu Miasta, Ochotniczy Hufiec Pracy, Związek Harcerstwa Polskiego a także rady osiedli. W ich kompetencjach leżą również różnorakie zadania dotyczące poprawy bezpieczeństwa w mieście.

1. Działania profilaktyczne zmierzające do poprawy bezpieczeństwa

Na terenie miasta Olsztyn wyżej wymienione organy i instytucje prowadzą działania profilaktyczne zmierzające do poprawy bezpieczeństwa. W szczególności będą one polegały na:

- Objęciu opieką dzieci i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo, wchodzących w konflikt z prawem, rodzin zrekonstruowanych, alkoholowych przy współpracy z Punktami Pomocy Społecznej, pedagogami szkolnymi oraz Policją zajęciami specjalistycznymi i fakultatywnymi z określonym programem oddziaływań indywidualnych;
- Pomocy w organizowaniu czasu wolnego przez udział w zajęciach fakultatywnych;
- Utrzymywaniu stałego kontaktu z rodzicami w celu podnoszenia poziomu wiedzy pedagogicznej poprzez porady i konsultacje indywidualne, zajęcia dla rodziców metodą korespondencji;
- Udziale pracowników pedagogicznych w posiedzeniach rad osiedli w celu bieżącego śledzenia i pomocy w pojawiających się problemach;
- Bieżącej reakcji na wymuszenia, kradzieże, prostytucję nieletnich, dzieci pozostawiane bez opieki dorosłych oraz „dzieci ulicy” przebywające pod supermarketami, żebrzące, etc.
- Stworzeniu w roku 2004 w ramach Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych Świetlicę Profilaktyczno – Wychowawczą, która to będzie placówką wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w wieku od 7 – 17 lat którym

rodzice nie mogą zapewnić opieki w czasie wolnym od zajęć szkolnych. Celem świetlicy będzie stworzenie warunków do nauki własnej i pomocy w nauce, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień.

- Realizacji programów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży uczącej się pochodzącej z rodzin z problemem alkoholowym, doświadczających przemocy, poprzez m.in. zajęcia indywidualne, grupowe;
- Realizacji programów profilaktycznych używania substancji psychoaktywnych, przeciwdziałania przemocy dla dzieci i młodzieży w tym zajęć socjoterapeutycznych ;
- Realizacji środowiskowych programów z zakresu profilaktyki uzależnień dla mieszkańców Olsztyna.

W zakresie poprawy bezpieczeństwa realizują zadania przedszkola oraz szkoły. W szczególności realizowane oraz planowane jest:

- przeprowadzanie szkolenia z zakresu bhp, p.poż. oraz udzielanie pierwszej pomocy, a także radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych;
- instalowanie monitoringu, podpisywane są umowy z agencjami bezpieczeństwa chroniącymi mienie oraz uczniów i pracowników;
- opracowane zostały programy profilaktyki (uwzględniające obszary zagrożeń występujących w danej szkole – klasie – grupie) zawierające zadania w zakresie promowania zdrowego stylu życia, przeciwdziałania agresji, przemocy, uzależnieniom (alkohol, nikotyna, narkotyki), a także zapewnienia bezpieczeństwa w domu, w szkole i w miejscach publicznych, których uczestnikami są uczniowie, rodzice, nauczyciele, pracownicy administracji i obsługi, społeczność lokalna (opracowano procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych);
- tworzenie „grup wsparcia”, „grup interwencyjnych” (pedagog, wychowawca, dzielnicowy);
- prowadzenie poradnictwa indywidualnego;
- otaczanie szczególną opieką uczniów z rodzin patologicznych, zagrożonych i wykazujących oznaki niedostosowania społecznego;
- wyposażanie gabinetów pielęgniarских w testy wykrywające zawartość narkotyków w organizmie (umożliwia się bezpłatne korzystanie z nich w sytuacjach podejrzenia o używanie narkotyków).

Ponadto działania profilaktyczne zmierzające do poprawy bezpieczeństwa prowadzą rady osiedli. W szczególności planowane jest:

- Zbieranie wszelkimi dostępnymi metodami i środkami informacji, propozycji i wniosków od mieszkańców osiedli w zakresie bezpieczeństwa i zagrożeń, problemów i kłopotów, wszelkich sygnałów dających pełne rozeznanie w życiu osiedla i jego mieszkańców.;
- Współpraca i współdziałanie z organizacjami i instytucjami, organami i placówkami oraz innymi osiedlami w sprawach bezpieczeństwa;
- Propozycja udziału dzielnicowych i funkcjonariuszy Straży Miejskiej do udziału w poniedziałkowych dyżurach rad osiedli;
- Współpraca ze szkołami z terenu osiedli;
- Prowadzenie zajęć pozaszkolnych i organizowanie imprez na osiedlach;
- Inspirowanie spraw dotyczących rozwiązań urbanistycznych sprzyjających bezpieczeństwu na osiedlach (modernizacje ulic, tworzenie kompleksów rekreacyjnych, wprowadzenie rozwiązań ograniczających prędkość ruchu pojazdów)

2. Realizacja programów wprowadzonych na rzecz poprawy bezpieczeństwa

W ramach Miejskiego Ośrodka Opieki Społecznej planowana jest realizacja następujących programów:

Romska Świetlica Rodzinna – Projekt na rzecz Mniejszości Romskiej

Doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji (od listopada 2001 do kwietnia 2002r.) projektu „ROMOWIE”, dowiodły potrzeby kontynuacji prowadzonych działań i rozszerzania ich o nowe elementy. W związku z tym, przewiduje się utworzenie w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie *Ośrodka wsparcia – Romskiej Świetlicy Rodzinnej*, Świetlica umożliwi Romom odnalezienie właściwego i godnego miejsca w społeczności lokalnej, akceptację i wzajemne zrozumienie. Projekt opracowano celem dofinansowania w ramach rządowego „Programu na Rzecz Społeczności Romskiej w Polsce”.

Program przeciwdziałania zjawisku żebractwa w mieście Olsztynie.

Problem żebractwa staje się w naszym mieście coraz powszechniejszy, dotyczy dorosłych i dzieci. Żebrzące osoby budzą wiele sprzecznych uczuć, zwłaszcza, że udzielona jałmużna nie zawsze przeznaczona jest na cel zgodny z intencją ofiarodawcy. Celem zminimalizowania zjawiska żebractwa zostały powołane wspólne patrole policji, straży miejskiej i pracowników socjalnych dokonujące rozpoznania ulicznego. W związku z projektem opracowano ulotki informujące osoby żebrzące o możliwościach uzyskania pomocy, wprowadzono sprzedaż specjalnych talonów żywnościowych oraz bonów obiadowych realizowanych w wytypowanych placówkach handlowych i gastronomicznych. Realizację programu rozpoczęto w miesiącu lipcu 2002 r. akcją informacyjną we współpracy z mediami o możliwościach pomocy ludziom najuboższym.

Program włączania najuboższych mieszkańców Olsztyna w życie kulturalne, oświatowe, sportowe i rekreacyjne miasta.

Osoby i rodziny korzystające z różnych form wsparcia instytucji pomocy społecznej, należą zazwyczaj do środowisk żyjących w najtrudniejszych warunkach socjalno-bytowych. Udział tych osób w życiu kulturalnym, oświatowym, sportowym i rekreacyjnym Olsztyna jest znikomy. Możliwość uczestnictwa w kulturze jest swoistą strategią przezwycięzania oporów rzeczywistości i przełamywania rygorów, jakie narzuca ludziom różnego rodzaju konieczność. Sztuka pozwala na ekspresję przeżyć i pragnień, stwarza lepszą jakość życia – pogłębia je, czyni bardziej bogatym, a zarazem bardziej szczęśliwym.

Program jest realizowany od miesiąca września 2002 r. Dzięki zainteresowaniu i włączeniu lokalnych placówek kulturalnych, oświatowych, sportowych i rekreacyjnych w działalność pomocową, podopieczni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i ich rodziny otrzymują nieodpłatnie bilety wstępu na organizowane spektakle, wystawy, koncerty, projekcje filmów, imprezy sportowe i rekreacyjne. W sezonie artystycznym 2002/2003 z tej formy pomocy skorzystało ok. 90 środowisk objętych wsparciem MOPS. Wykorzystano **1202** bilety, w tym: Olsztyńskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne – 473, Biuro Wystaw Artystycznych – 70, Filharmonia Olsztyńska – 496, Teatr Lalek – 96, Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych – 40, Teatr im. S. Jaracza - 27.

Projekt: zwiększanie efektywności oddziaływań terapeutycznych wobec rodzin z problemem uzależnień.

Miejski Ośrodek Poradnictwa Specjalistycznego i Socjalnego w Olsztynie udziela bezpłatnych porad mieszkańcom Olsztyna. Do zadań Ośrodka należy m. in.: działanie w kierunku wzmocnienia więzi rodzinnych i integracji osób i rodzin ze środowiskiem, pobudzania aktywności osób i rodzin w samodzielnym zaspokajaniu potrzeb życiowych, wspieranie działań prorodzinnych. Poradnictwo świadczone jest osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej m. in. z powodu alkoholizmu i innych uzależnień osób bliskich.

Celem realizowanego zadania jest zwiększenie efektywności oddziaływań terapeutycznych wobec rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii zgłaszających się do MOPSiS poprzez objęcie tych rodzin kompleksową opieką psychologiczną i pedagogiczną.

Program wyrównywania szans edukacyjnych młodzieży ze środowisk objętych pomocą społeczną.

W kręgu zainteresowań niniejszego programu są młodzi ludzie, którzy porzucili naukę i pozostają beczynnie w domu. Zjawisko beczynności należy rozumieć jako brak aktywności na drodze kariery szkolnej i zawodowej młodzieży, która jest przedmiotem analizy. Dotychczas problemami zawodowymi młodocianych (do 18 roku życia) zajmował się głównie system oświaty, gdyż przyjmowało się arbitralnie, że wraz z ukończeniem szkoły zawodowej (średniej, wyższej) jednostka niemal automatycznie wchodzi na rynek pracy i staje się osobą ukierunkowaną zawodowo, zdolną do samodzielnego podjęcia pracy i roli zawodowej.

W czasie bezrobocia koniunkturalnego, strukturalnego i technologicznego (od początku lat 90 – tych) wizja dwubiegunowej opozycji „młodzieńczość – dorosłość” całkowicie się załamała. Młody człowiek na tzw. „wolnym rynku” pracy i edukacji pozostał sam. Bez względu na poziom bezrobocia w powiecie utrwalała się cechą regionalnego bezrobocia jest m.in. niskie wykształcenie (podstawowe i zasadnicze zawodowe) prawie u 3/4 ogółu zarejestrowanych oraz brak miejsc pracy dla osób bardzo młodych (1/4 zarejestrowanych nie przekroczyła 24 roku życia).

Celem wyrównywania szans edukacyjnych młodych ludzi powstała inicjatywa włączenia tej grupy osób do systemu nauki pod kątem uzupełnienia wykształcenia, a w perspektywie zdobycia zawodu i pracy. Program wesprze mniej wydolne wychowawczo i finansowo rodziny, rozbudzi zainteresowanie własną sytuacją życiową, przyszłością młodego pokolenia, uwydatni znaczenie edukacji na rynku pracy oraz zainspiruje do nauki zapobiegając jednocześnie wykluczeniu społecznemu młodzieży.

Założeniem Programu jest włączenie do nauki młodzieży pozostającej poza systemem nauczania - olsztyńskiej młodzieży ze środowisk objętych pomocą społeczną, nierealizującą obowiązku szkolnego.

Program profilaktyki społecznej dla rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych opiekuńczo wychowawczo.

W wyniku przemian ustrojowych w naszym kraju - zwłaszcza ekonomicznych - nastąpiło zubożenie społeczeństwa, które w następstwie spowodowało brak poczucia bezpieczeństwa i stabilności, utratę spójności i wzajemnego zrozumienia w rodzinie. W roku

2003 w kręgu zainteresowań zawodowej służby socjalnej pozostaje ok. 10% ogółu mieszkańców Olsztyna.

Główne założenia programu dotyczą promowania polityki prorodzinnej, upowszechniania prawidłowego modelu i funkcji rodziny, powołania Zespołu Profilaktyki Społecznej oraz terapii wychowawczej – wyposażającej jednostki i rodziny w wiedzę niezbędną do radzenia sobie w sytuacji kryzysu rodzinnego.

Program realizowany jest na bazie lokalowej i kadrowej Domu Pomocy Społecznej dla Małych Dzieci i obejmuje rodziny dysfunkcyjne i niewydolne opiekuńczo – wychowawczo na terenie miasta Olsztyn.

Poznajemy to, co inni już znają. Projekt Ośrodka Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej.

Celem projektu który objął ok. 30 dzieci, w tym 20 z zaburzeniami psychicznymi była poprawa funkcjonowania młodych ludzi w środowisku lokalnym, powstrzymanie izolacji społecznej, włączenie osób z zaburzeniami psychicznymi w życie kulturalne miasta, poznanie kultury i historii własnego regionu oraz zaspokojenie poczucia bezpieczeństwa. Realizacja powyższych celów nastąpiła poprzez wycieczki i zabawy integracyjne oraz warsztaty teatralne, ceramiczne i plastyczne z wolontariuszami z Centrum Wolontariatu.

Centrum Integracji Społecznej – Program przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Program uruchomienia Centrum Integracji Społecznej (CIS) jest skierowany do osób, które ze względu na swoją sytuację życiową lub postawę nie są w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb socjalno- bytowych, znajdujących się w sytuacji uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

Specjalnych działań reintegracyjnych wymagają zwłaszcza osoby nieposiadające własnych dochodów, bezrobotne, zagrożone lub dotknięte wykluczeniem społecznym, z nikłymi szansami na rynku pracy. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym nakłada na samorządy obowiązek umożliwiania tym osobom uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez specjalnie w tym celu powołane jednostki organizacyjne – centra integracji społecznej.

Z analizy danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie wynika, iż z tytułu bezrobocia z pomocy społecznej korzystają 2.602 rodziny, co stanowi ok. 36% ogółu podopiecznych (01-06.2003 r.). Około 14% rodzin boryka się dodatkowo z problemem uzależnień, bezdomności, trudnościami związanymi z integracją po opuszczeniu zakładów karnych.

Wobec powyższego uruchomienie Centrum Integracji Społecznej w strukturach MOPS ułatwi proces reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych lub podlegających wykluczeniu społecznemu – długotrwałych klientów pomocy społecznej.

W ramach realizowanych i planowanych programów przez przedszkola i szkoły:

- każda placówka opracowała Program Wychowawczy, Program Profilaktyki, w którym zawarte są zadania, a także normy społeczne w zależności od grupy wiekowej (przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna) oraz różnic występujących wśród dzieci / młodzieży;

- od 2000r. realizowany jest we wszystkich szkołach miasta Olsztyna program przeciwdziałania agresji i przemocy rówieśniczej – zadanie ujęte w planie pracy Komisji Problemowej „Bezpieczna Szkoła”;
- realizowane są treści programowe z zakresu udzielania pierwszej pomocy w chwili zagrożenia zdrowia i życia: w roku szkolnym 2003/2004 wszyscy uczniowie klas VI szkół podstawowych i II gimnazjów miasta Olsztyna objęci są zajęciami edukacyjnymi w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej prowadzonymi przez instruktorów ratownictwa PCK – zadanie ujęte w planie pracy Komisji Problemowej „Bezpieczna Szkoła”;
- w ramach realizacji programu bezpiecznego zachowania się na drodze organizowane są turnieje o zasięgu gminno – powiatowym: „Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego – karta rowerowa dla dzieci ze szkół podstawowych”, Turniej Wiedzy o Ruchu Drogowym - karta motorowerowa”, „Turniej Wiedzy o Ruchu Drogowym – prawo jazdy”- zadanie współorganizuje Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie.

W ramach Warmińsko – Mazurskiej Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy realizowane są programy:

- „Drugi elementarz – czyli program 7 kroków”
- „Szkoła wolna od narkotyków”
- „Agenda OHP” – pakiet wiodących przedsięwzięć programowych przeciwko marginalizacji i wykluczenia społecznego w środowisku młodzieży
- „Bezpieczny szlak” – pakiet przedsięwzięć programowych dla promocji bezpiecznego i zdrowego stylu życia młodzieży
- „Eurostart” – przedsięwzięcia programowe na rzecz europejskiej edukacji i wychowania młodzieży.

3. Organizacja wolnego czasu dla dzieci i młodzieży

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej planuje działania i programy takie jak:

Program zajęć kolonijnych dla dzieci z rodzin zagrożonych uzależnieniami, realizowany w Stegnie.

Program, który objął w 2002 r. 150 oraz w 2003 r. 206 dzieci ze środowisk wspieranych przez MOPS, skoncentrowany był na kształtowaniu umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach i promocji zdrowego trybu życia. Wakacyjny wyjazd poza miejsce zamieszkania, wspaniała pogoda, dostosowana do potrzeb infrastruktura ośrodka, zajęcia sportowe i rekreacyjne wpłynęły pozytywnie i regenerująco na psychikę i rozwój motoryczny dzieci.

Program na rzecz osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz ofiar przemocy domowej.

Program stwarza warunki do realizacji kompleksowej pomocy osobom i rodzinom z problemem alkoholowym oraz ofiarom przemocy domowej. Integruje lokalne działania pomocowe w tym zakresie, zapewnia różnorodne formy wsparcia socjalnego, działania edukacyjne, profilaktyczne, terapeutyczne, aktywizację zawodową osób uwikłanych w problem uzależnienia, szkolenie kadr pomocy społecznej w zakresie umiejętności nawiązywania kontaktu z osobami i rodzinami z problemem alkoholowym (motywowanie

ich do podjęcia leczenia, terapii) oraz przeprowadzania interwencji w przypadku wystąpienia zjawiska przemocy domowej.

Starszy Brat – Starsza Siostra.

Program prowadzony jest od 1999 r. przez specjalistów pracy socjalnej Punktu Pomocy Społecznej Nr 3 przy ul. Bałtyckiej, przeszkolonych przez Fundację im. Stefana Batorego – autora programu. Głównym celem programu jest uzupełnianie i wspieranie działań rodziny – nie wyręczanie jej. Programem obejmuje się rokrocznie 25 dzieci w wieku szkolnym, którym trudno jest znaleźć swoje szczęśliwe dzieciństwo, rozwijać talenty i z nadzieją patrzeć w przyszłość oraz studentów i uczniów szkół średnich – wolontariuszy, ludzi dobrej woli, którym nie jest obojętne dobro dzieci i ich potrzeby.

Program pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych patologiami.

Program realizowany od kwietnia 2002 r. przez Ośrodki Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży z ul. Wiecherta 23A i ul. Rzepakowej 12 - przeciwdziałania skutkom wzrastania

i funkcjonowania w rodzinie zagrożonej patologiami, obniża poziom agresji, wpływa na zmianę postaw u dzieci i młodzieży. Poprzez współuczestnictwo rodziców poprawia relacje rodzic – dziecko, pogłębia wzajemną więź oraz sprzyja eliminowaniu zachowań emocjonalnych o podłożu negatywnym.

Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży, ul Rzepakowa 12, realizuje programy skoncentrowane na wspieraniu dzieci i osób z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych patologiami, w których występuje zjawisko przemocy domowej, m.in.

Program terapeutyczny skierowany do dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym.

Program realizowany od marca 2002 r., zapewnił wsparcie dzieciom poprzez stworzenie ciepłej i radosnej atmosfery zabawy oraz nawiązanie przyjaznych relacji z innymi, a także rozwój zainteresowań i zdolności młodych ludzi. Cykliczne zajęcia 13 osobowej grupy zintegrowały dzieci z różnych środowisk, nauczyły komunikacji interpersonalnej, rozpoznawania uczuć, nazywania ich oraz radzenia sobie w trudnych sytuacjach, dodatkowo zainspirowały do wykorzystywania własnych możliwości.

Program terapeutyczny z zakresu muzykoterapii i zabawy dla dzieci nadpobudliwych, agresywnych oraz z zaburzonym zachowaniem.

W związku z ogromną terapeutyczną rolą muzyki i zabawy, zaistniała potrzeba wykorzystania ich w pracy z dziećmi nadpobudliwymi, agresywnymi, które uczęszczają do Ośrodka. W 2002 r. program zrealizowało 8 dzieci. Roczny cykl cotygodniowych spotkań, trwających do 60 minut nauczył dzieci autorelaksu, wyciszenia, przywrócił równowagę wewnętrzną, złagodził stany pobudzenia psychoruchowego, niepokoju. Dzieci uzyskały stan wewnętrznego rozluźnienia, harmonii, spokoju, dodatkowo terapia z wykorzystaniem elementów gry i zabawy wyzwoliła zdolności poznawcze dzieci oraz wspomogła ich rozwój motoryczny. Program jest kontynuowany w 2003 r.

Program terapeutyczny dla rodziców: *Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały i jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły.*

Program, który zdecydowało się realizować 7 rodziców, miał na celu uświadomić im, że skuteczność wychowania w znacznym stopniu zależy od osoby wychowującego, oznacza to, że aby wyeliminować złe nawyki u dziecka, należy zacząć od przebudowy samego siebie. Efektem programu było pogłębienie samoświadomości i refleksji na temat skutecznych metod wychowawczych oraz ukazanie prawdy, że wychowujący musi opierać się na jasnym, czytelnym systemie wartości. Program jest kontynuowany w 2003 roku.

Program wakacyjnych zajęć profilaktycznych (PARPA) *Radość bez alkoholu, wakacje bez ryzyka.*

W 2002 r. w trakcie wakacji program zrealizowały wszystkie dzieci uczęszczające do Ośrodka. Dzieciom uświadomiono znaczenie strat rozwojowych, jakie dotyczą tych młodych ludzi, którzy sięgają po używki. Odbył się również ciekawy happening zwracający uwagę sprzedawców alkoholu, rodziców, opiekunów, wychowawców na zjawisko łamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim, który był jednocześnie apelem skierowanym do władz miejskich o systematyczne i zdecydowane działania ograniczające dostęp młodych ludzi do alkoholu.

Program profilaktyczny „Życie i Miłość”.

Celem cyklu spotkań było objęcie głęboką profilaktyką zagrożonych uzależnieniami (od alkoholu, narkotyków, gier komputerowych i świata wirtualnego) 8 dzieci. Zajęcia oddziaływały dydaktycznie i wychowawczo, uczyły m. in. pozytywnego myślenia, akceptowania siebie, własnych wartości, rozumienia otaczającego świata oraz ludzi. Podkreślały wartość jednostki ludzkiej w aspekcie poszanowania godności człowieka oraz uczyły negocjacji i sposobów rozwiązywania konfliktów.

Program od lutego 2003 r. jest realizowany przez pedagoga-terapeutę z Ośrodka Wsparcia w Domu Samotnej Matki z Dzieckiem przy ul. Jagiełły 5.

Program wakacyjny z zakresu profilaktyki uzależnień Ośrodka Wsparcia.

Zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży stanowi podstawowe zadanie, przed którym stoją dorośli. Wraz z rozwojem dziecka i jego samodzielności musimy liczyć się z koniecznością wyposażania go w umiejętności przewidywania zagrożeń oraz zdolności do radzenia sobie z trudną sytuacją.

Jednym z głównych problemów społecznych jest zjawisko uzależnień. Z oferty Ośrodka korzystają dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, które są objęte działaniami terapeutycznymi. Ochrona młodocianych powinna być integralną częścią tego, co nazywamy życiem w społeczeństwie, a w proces wychowawczy musi pobudzać do poszukiwania aktywnego i zdrowego stylu życia.

Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży przy ul Wiecherta 23 A realizuje następujące programy:

Program terapeutyczny skierowany do dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym.

Program realizowany od stycznia 2002 r. miał na celu zapewnienie wsparcia dziecku z rodziny problemowej, poprzez stworzenie ciepłej i radosnej atmosfery zabawy oraz nawiązanie przyjaznych relacji z innymi, a także rozwój zainteresowań i zdolności dzieci.

Cykliczne zajęcia, które objęły grupę 12 osobową, zintegrowały dzieci z różnych środowisk, nauczyły komunikacji interpersonalnej, rozpoznawania uczuć, nazywania ich oraz radzenia sobie w trudnych sytuacjach, dodatkowo zainspirowały do wykorzystywania własnych możliwości.

Program przeciwdziałający zachowaniom agresywnym u dzieci i młodzieży.

Program realizowany jest od 2002 r. przez wszystkich uczestników zajęć w Ośrodku (50 dzieci), pobudził młodych ludzi do ekspresji własnych przeżyć i odczuć, umożliwił pozbycie się nadmiaru energii i agresji, uwolnił od nieprzyjemnych stanów napięcia, pozwolił ukształtować poprawne stosunki z innymi dziećmi i dorosłymi.

Ponadto:

- Prowadzone są przez Świetlice Terapeutyczne zajęcia otwarte w czasie ferii i wakacji dla dzieci ze środowisk zagrożonych
- Wykorzystywani są wolontariusze do organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży na osiedlach;
- prowadzone są zajęcia świetlicowe (opiekuńczo – wychowawcze) w szkołach podstawowych dla uczniów, których rodzice pracują, a w gimnazjach - w ramach zajęć klubowych (zgodnie z potrzebami i zainteresowaniami młodzieży);
- w szkołach, w ramach pracy pozalekcyjnej działają liczne koła zainteresowań: sportowe, przedmiotowe, artystyczne;
- w czasie ferii zimowych organizowane są (głównie w szkołach podstawowych) zajęcia opiekuńczo – wychowawcze, w tym sportowo – rekreacyjne;
- prowadzenie Pomarańczowego Punktu pomocy dla dzieci, młodzieży oraz rodziców, w zakresie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.

4. Współpraca ze służbami porządkowymi miasta

Działania służb społecznych wymagają współpracy ze służbami porządkowymi miasta:

- Współdziałanie MOPS z policją dotyczące przemocy w rodzinie, w tym procedury „Niebieskich Kart”. Pracownicy socjalni w codziennej pracy kontaktują się z dzielnicowymi, wymieniają informacje, ustalają zakres działań. Nie lekceważą sygnałów o wystąpieniu zjawiska przemocy domowej, odwiedzają środowiska z dzielnicowym, podejmują wspólnie.
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie współpracuje z wieloma podmiotami i instytucjami województwa warmińsko – mazurskiego działającymi na rzecz osób bezdomnych. Szczególnie ścisła współpraca prowadzona jest ze Strażą Miejską. Jedną z podstawowych form współdziałania jest ograniczanie takich zjawisk jak bezdomność i żebractwo.
- Uruchomienie przez Świetlicę Terapeutyczną nr 2 linii telefonicznej pierwszego kontaktu w razie zagrożenia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego ze strony dzieci lub dorosłych;
- organizowane są działania prewencyjne, w tym: spotkania, pogadanki (z dziećmi, nauczycielami, rodzicami) o tematyce dotyczącej zachowania bezpieczeństwa w różnych sytuacjach oraz rozprowadzanie materiałów informacyjnych, bieżące kontakty z dzielnicowymi, częste patrole;

- organizowane są działania interwencyjne - w sytuacjach wymagających szybkiego działania, w tym: reakcje na niepożądane działania osób albo występujące (lub mogące wystąpić) sytuacje zagrożenia bezpieczeństwa;
- organizuje się ochronę placówek i ich otoczenia, ochronę imprez.

III. Planowane efekty

Przede wszystkim głównym efektem powinna być większa świadomość społeczna w wyniku szeroko pojętej edukacji z zakresu ogólnie pojętej prewencji.

W ujęciu ogólnym efektem przyjętego programu powinna nastąpić poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Olsztyna oraz ograniczenie ilości zdarzeń kryminalnych i wykroczeń. Realizacja powyższych przedsięwzięć winna ponadto doprowadzić do udoskonalenia procedur współpracy oraz przepływu informacji pomiędzy wszystkimi podmiotami współuczestniczącymi w zapewnieniu bezpieczeństwa na terenie miasta Olsztyn.

Oczekuje się także, iż nastąpi poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym, ograniczenie liczby wypadków i kolizji w Olsztynie. Ponadto zwiększenie wykrywalności sprawców wykroczeń, co nierozzerwalnie wiąże się ze wzrostem spraw skierowanych do Sądu Grodzkiego. Poza tym, zwiększenie świadomości społecznej w zakresie zagrożeń wynikających z nieprawidłowego obchodzenia się z urządzeniami stwarzającymi ryzyko wystąpienia pożaru oraz zagrożeń związanych z wypalaniem pozostałości roślinnych.

Winien nastąpić dalszy spadek ilości zdarzeń kryminalnych w takich kategoriach jak rozboje, kradzieże z włamaniami, kradzieże samochodów, bójki i pobicia.

Oczekiwana jest poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego w niektórych kategoriach przestępstw dzięki lepszej organizacji służby oraz większemu zaangażowaniu innych służb współpracujących z policją a współodpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny. Poza tym na pewno nastąpi poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego w tych częściach miasta, gdzie występuje monitoring.

W zakresie przestępstw i wykroczeń popełnianych przez nieletnich powinien nastąpić spadek z ich udziałem w wyniku realizowanych długoterminowych, długofalowych programów prewencyjnych (np. „Sąsiedzkiego programu zapobiegania przestępczości”, „Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy i agresji wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych”, „Miejskiego programu przeciwdziałania narkomanii, itp.) przyjętych przez Radę Miasta w Olsztynie.

Efektom podejmowanych działań w szkołach, placówkach oświatowo – wychowawczych powinno być ograniczenie zjawisk patologicznych wśród nieletnich; wykształcenie wśród dzieci i młodzieży nawyku asertywnego zachowania; zmniejszenie liczby zachowań z przejawami demoralizacji i społecznego niedostosowania; poprawa klimatu w szkołach oraz lepsza komunikacja w relacjach między nauczycielami i uczniami oraz w kontaktach rówieśniczych. Ponadto, zwiększenie świadomości uczniów i wychowanków w zakresie bezpieczeństwa pożarowego oraz opracowanie (zmiana) wzorców zachowań w przypadku powstania pożaru bądź innego miejscowego zagrożenia.

Efektom minimum byłoby zrozumienie przez dzieci i młodzież istoty właściwych postaw społecznych, dzięki którym należy funkcjonować w społeczeństwie nie wchodząc w konflikt z prawem oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa na dotychczasowym poziomie.

Opracował: *Paweł Micek (WZKiOL)*

(z wyk. mat. KMP, KMPSP, SM,
CZK, MOPS, OHP, MZPiTU,
Wydz. Edukacji UM, rad osiedli)